



Mesut DOĞAN
Ankara Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Kültür ve Turizm Bakanı **Sayın Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 25.11.2025

Mesut DOĞAN

Ankara Milletvekili

Yaklaşık 1500 yıllık geçmişiyle insanlık tarihinin en önemli mimari şaheserlerinden biri olan ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi, son günlerde kamuoyuna yansıyan restorasyon görüntüleri ile gündeme gelmiştir. Basına ve sosyal medyaya yansıyan görüntülerde, yapının iç mekanında, tarihi döşemelerin üzerinde ağır tonajlı sanayi tipi iş makinelerinin kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, yapının korunması ve gelecek nesillere aktarılması hususunda derin endişeler yaratmaktadır.

Ayasofya gibi yığma teknikle inşa edilmiş ve yüzyıllar boyunca çeşitli depremlerle yorgun düşmüş yapılar, "statik denge" açısından son derece hassastır. İş makinelerinin tekerleklerinden zemine aktarılan titreşim ve basınç, tarihi mermer döşemelerde mikro çatlaklara, çökmelere ve kırılmalara yol açma potansiyeli taşımaktadır.

Bu nedenle Uluslararası koruma prensipleri tarihi yapılara yapılacak müdahalelerin "en az müdahale" ilkesiyle ve hassas yöntemlerle yapılmasını şart koşar. Her ne kadar, iş makinelerinin zemine basınç uygulamasını engellemek maksadıyla çeşitli tedbirler alınıp zeminin korunduğu açıklanmışsa da uzmanlar ve bilim insanları bunun yeterli olmadığını söylemektedir.

Bu bağlamda;

1. Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi içerisinde yapılan restorasyon çalışmaları neden uluslararası koruma standartlarına uygun olarak "hassas manuel yöntemler" yerine endüstriyel yöntemlerle yürütülmektedir?



Mesut DOĞAN
Ankara Milletvekili

2. Söz konusu iş makinelerinin tarihi zemine ve altındaki statik yapıya vereceği zarar konusunda, ilgili kurullar tarafından hazırlanmış bir teknik rapor veya onay kararı mevcut mudur? Eğer varsa, bu onayı veren uzmanlar kimlerdir?
3. Konuyla ilgili "alınan önlemlere rağmen bu ağırlığın risk oluşturacağı" yönünde görüş bildiren veya şerh düşen akademisyen/uzman bulunmakta mıdır?
4. Tarihi döşemelerin maruz kaldığı noktasal yük ve titreşim hesaplamaları yapılmış mıdır? Yapının altındaki malzemelerin bu ağırlıktan etkilenip etkilenmediği incelenmiş midir?
5. Restorasyon sırasında tarihi zemin ile iş makineleri arasında yerleştirilen koruyucu platformların veya takozların teknik özellikleri nelerdir?
6. Koruyucu katmanlar, titreşimi sönümleme (vibrasyon izolasyonu) özelliğine sahip midir, yoksa sadece fiziksel teması mı kesmektedir? Kullanılan bu koruyucu platformların teknik yeterliliğini test etmiş midir?
7. İş makineleri koruyucu platform üzerinde olsa dahi, çalışma esnasında ürettikleri mekanik titreşimlerin, zeminden sütunlara ve kubbe kasnağına iletilmesini engelleyecek ek izolatörler kullanılmış mıdır? Yapının hassas noktalarındaki titreşim seviyeleri anlık olarak ölçülmekte midir?
8. İş makinelerinin kullanımı sonucunda tarihi mermerlerde herhangi bir çatlama, kırılma veya aşınma tespit edilmiş midir? Bu konuda bir hasar tespit çalışması başlatılacak mıdır?